

I broschyren tar man upp de mest väsentliga stegmärkena för att börja med direktförsäljning av primärprodukter. Du får hjälp med alla frågor från Äkta smak-medlemmen i ditt område samt livsmedelstillsynsmyndigheten i din kommun.

Direktförsäljning av primärprodukter

Utgångspunkten är att lanbruksföretagaren själv säljer produkterna direkt till konsumenten. Försäljningen av produkterna kan ske exempelvis från gårdens egen bod, ett stånd vid landsvägen, på torget, via en matkrets eller enligt REKO-avtalet (REKO-leveranser = direktleveransmodell mellan konsumenten och producenten). Lantgårdarna behöver inte göra en separat anmälan om livsmedelslokal om man säljer egna primärprodukter i liten skala direkt till konsumenterna.

Vad är primärprodukter och verksamhet?

Tillhör jag denna grupp?

- Primärproduktion är mjölk- och äggproduktion, uppfödning av köttboskap, fiske och fiskodling, odling av grönsaker och frukt samt spannmål och svamp, honungsproduktion, plockning av vilda bär och svampar, samt jakt.
- I primärproduktion ingår leverans av ovannämnda produkter till detaljhandeln (butiker, restauranger och storkök), industrin, partihandeln och andra aktörer inom livsmedelsbranschen (med undantag av obehandlad mjölk).
- KÖTT är inte en primärprodukt och information angående det hittar du i broschyrerna *Detaljhandel* och *Tillverkning och försäljning av livsmedel*.

Vad är en småskalig lågriskverksamhet?

För småskalig lågriskverksamhet tillämpas flera lättnader i livsmedelslagen, som ger bättre möjligheter för direktförsäljning av produkter. Småskaliga verksamheter definieras enligt produktgrupp. Observera produktspecifika tillåtna försäljningsmängder och för bok över slutförda försäljningsmängder (bokföringsskyldighet).

Primäprodukt		Direktförsäljning till konsumenten		Försäljning till lokal detaljhandel	
		kg/år	djur/år	kg/år	djur/år
Växtrikets produkter					
	bladgrönsaker	5 000		5 000	
	andra växter och svampar	10 000		10 000	
Fiskeprodukter					
Vilt	harar och kaniner		1 000		1 000
	fåglar		3 000		3 000
	hjortdjur *		10/30/50		
	honung	1 000		1 000	
Mjölk	råmjölk	2 500		2 500 (nedfryst)	
	annan obehandlad mjölk	2 500			
Ägg		10 000		30 000 ** (undantags-tillstånd)	
	Andra fågelägg	2 500		2 500	
	Honung	1 000		1 000	

* älg, ren, rådjur

** Ett s.k. undantagsområde som omfattar före detta Lapplands, Uleåborgs och Ålands län samt Norra Karelen och Norra Savolax län i Östra Finlands län. Producenten kan leverera ägg till lokala detaljhandeln högst 30 000 kg per år utan kvalitets- och viktklassificering samt stämpling (Statsrådets förordning 1258/2011 3 § punkt 4).

Hur kommer jag igång?

- **Anmäl** dig som primärproduktionsaktör hos livsmedelstillsynsmyndigheten i din kommun innan du startar verksamheten och anmäl där även direktförsäljning av produkterna (uppskatta vad och var samt hur mycket du kommer att sälja).
- Det lönar sig att fråga efter blanketten hos den lokala livsmedelstillsynsmyndigheten eller leta på kommunens webbplats.

Beskrivning av egenkontroll

Om din verksamhet **överstiger** gränserna för en småskalig verksamhet (se tabell), gör en beskrivning av egenkontroll och vattenundersökningar. Om din verksamhet **understiger** gränserna för en småskalig verksamhet behöver dessa inte göras (med undantag av mjölk, för vilken man alltid ska göra en beskrivning av egenkontroll och vattenundersökningar).

Beskrivning av egenkontroll är en skriftlig beskrivning av gårdens verksamhet inklusive försäljning av produkterna. Om din bransch har gjort riktlinjerna för god praxis som Evira har utvärderat (www.evira.fi), kan beskrivningen av egenkontroll helt eller delvis ersättas med dessa.

I försäljningssituationer

Vid hantering av livsmedel och all slags verksamhet ska hygienpraxis följas.

- Försäkra dig om att försäljnings- och förvaringslådorna är rena och anpassade för livsmedlen.
- Hindra kylkedjan från att brytas och kom ihåg vikten av temperaturkontroll.
- Försäkra dig om att förpackningsmärkningarna, ursprungsinformationen samt andra bruksanvisningar är uppdaterade.

Transport av primärprodukter

Transport av primärprodukter är en del av producentens beskrivning av egenkontrollen (om verksamheten överstiger gränserna för en småskalig verksamhet) och det måste även anmälas i samband med primärproduktionsanmälan.

Det mest väsentliga i transport av livsmedel är att säkerställa livsmedlens rätta temperatur, så att kyl-/värmekedjan inte bryts.

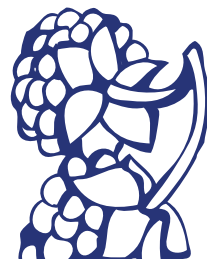
Vilka funderingar kommer upp ute på fältet?

Jag säljer grönsaker från min gård på torget. Hurdana förpackningsmärkningar krävs av mig?

Det krävs inga förpackningsmärkningar när producenten själv säljer produkten direkt till konsumenten som gårdsförsäljning eller på torget.

Jag säljer gurkor från min egen gård (individuellt förpackade i plastfilm) till en lokal butik. Vilka förpackningsmärkningar krävs för produkten?

Åtminstone förpackningslådan ska ha förpackarens namn och postadress, kvalitetsklass samt ursprungsland. Denna information behöver inte finnas på den individuella produkten.

Jag förpackar morötter i påsar på min lantgård. Är det här livsmedelslokalsverksamhet?

Nej, det tillhör primärproduktion. Du kan sälja morötterna som en del av primärproduktionsverksamheten (se tabellen för produktmängder). På påsarna ska det stå innehållets mängd och ursprungsland/gård.

Jag skulle vilja sälja granngårdens gurkor i min gårdsbutik. Hur ska jag gå tillväga?

Gården ska då anmälas som livsmedelslokal, men det är inte komplicerat. Se ytterligare information i broschyrerna *Detaljhandel* och *Tillverkning och försäljning av livsmedel*.

Jag (som primärproduktionsaktör) skulle tillsammans med andra lokala gårdar vilja grunda en matkrets, där vi skulle sälja våra primärprodukter direkt till konsumenterna. Hur ska vi gå tillväga?

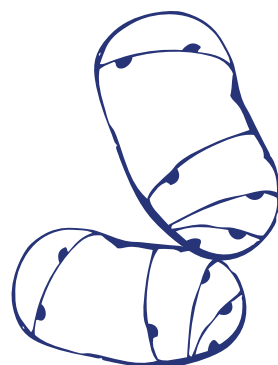
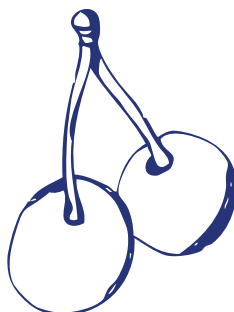
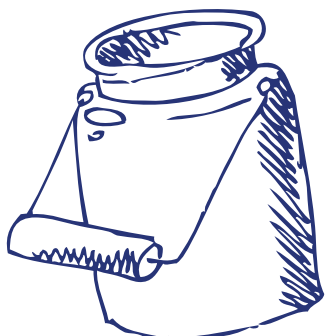
Om matkretsen fakturerar konsumenterna med en gemensam faktura (har gemensamt FO-nummer), ska en av gårdarna anmäla sig som livsmedelslokal. I det här fallet är det alltså inte primärproduktionsverksamhet att grunda en matkrets, se broschyrerna *Detaljhandel* och *Tillverkning och försäljning av livsmedel*.

Om matkretsen däremot fungerar som producenternas gemensamma marknadsföringskanal, där produkterna kan transporteras tillsammans men där varje producent själv fakturerar konsumenterna för de egna produkterna, handlar det om leverans av primärprodukter till konsumenter som bygger på lågriskverksamhet och detta kräver inte en anmälan om livsmedelslokal.

En lokal matkrets skulle vilja köpa obehandlad mjölk och under sommarsäsongen även jordgubbar från min gård. Kan jag sälja produkterna till dem som en del av primärproduktion?

Det är inte tillåtet att sälja obehandlad mjölk till matkretsar om inte kunden själv hämtar mjölken från gården. Jordgubbar kan du sälja som primärproduktionsverksamhet om mängden understiger gränserna för en småskalig verksamhet (se tabell).

Du hittar fler modeller, anvisningar och exempel på www.aktasmak.fi/direktförsaljning

Är det något mer som du funderar på?

Be om hjälp från den lokala Äkta smak-områdesmedlemmen

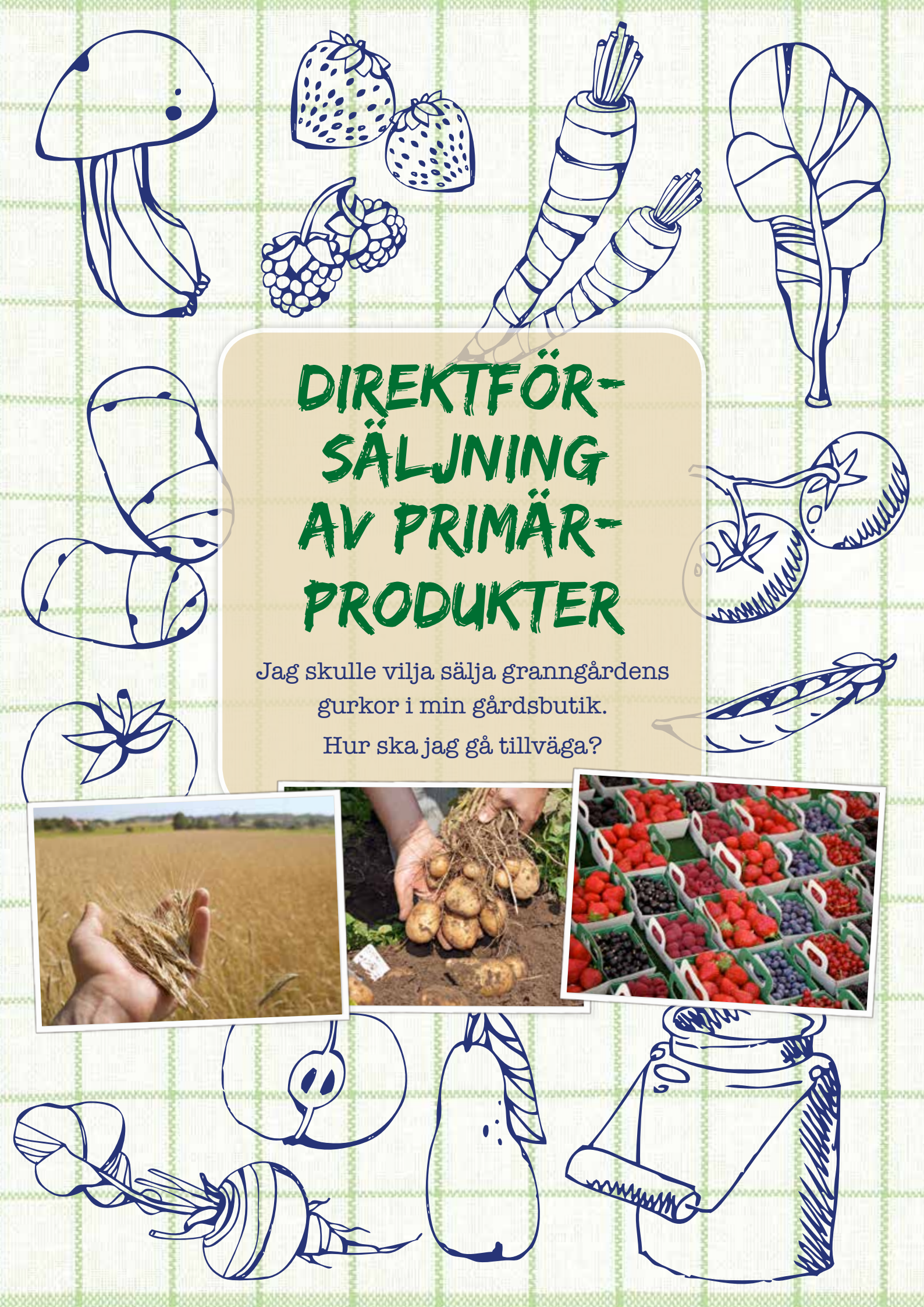
www.aktasmak.fi/direktforsaljning

eller livsmedelstillsynsmyndigheten i din kommun

www.evira.fi

www.aktasmak.fi/direktforsaljning

DIREKTFÖR- SÄLJNING AV PRIMÄR- PRODUKTER

Jag skulle vilja sälja granngårdens
gurkor i min gårdsbutik.
Hur ska jag gå tillväga?

